

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת כי תבא תשע"ב

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה" וגו' (כ"ו - א')

"ל, דאין והיה אלא לשון שמחה, והיינו שצריך האדם להיות תמיד בשמחה אף כאשר "תבוא אל הארץ" שהוא בבחי' נמוכה מאד ושקוע בארציות, עכ"ז יתחזק ויעבוד את בוראו, ועי"ז יזכה "אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה וירשתה וישבתה בה" שיזכה לשוב בתשובה מאהבה ואז יהיה "אשר ה' אלקיך נותן לך" כי הזדונות נהפכים לזכויות ע"י התשובה מאהבה.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה" וגו' (כ"ו - א')

פעם אחת הגיע אל הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א, אורח נכבד מארץ ישראל. שאל אותו הצדיק: היודע אתה למה נקראת הארץ הקדושה "ארץ ישראל", ומדוע אינה קרויה "ארץ אברהם" או ארץ יצחק? השיב האורח: נראה לי שאילו היתה קרויה "ארץ אברהם" היו בני ישמעאל טוענים לזכויות בה, כדין צאצאיו של אברהם אבינו. וכן אם היתה הארץ קרויה "ארץ יצחק" היו בני עשיו טוענים לבעלות ולשותפות בארץ הקודש, לכן נקראה הארץ "ארץ ישראל" ללמד שהיא נחלתם הבלעדית של י"ב שבטי י-ה. ענה רבי יחזקאל: תשובה נאה השבת, אולם נראה לי להוסיף שארץ ישראל נקראת כן משום שיש חלק ונחלה בארץ הקדושה רק לאדם שמתנהג כבן ישראל - כיהודי אמיתי.

וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי עובד אבי (כ"ו - ה')

וברש"י הק' לשון הרמת קול, ויש לדקדק מה רוצה רש"י לומר בזה, וי"ל, על פי מה שאיתא במסכת ברכות דאסור להגביה קולו בתפלתו, לפי שנראה מקטני אמונה, שסובר שהקב"ה אין עונה לחש ובוחן לבבות ומחשבות חס ושלום. והנה לפי זה אם אדם אומר בתפלתו דבר שנודע מזה לכל העולם שהקב"ה בוחן לבבות ויודע מחשבות, אזי רשאי להתפלל בקול רם. והנה כאן הוא אומר ארמי אובד אבי, דלבן ביקש במחשבתו לעקור את הכל, והש"ת הצילנו מידו דהיה יודע מחשבתו ובחן את לבבו. ואם כן בכהאי גוונא שכל העולם כבר יודע מזה, רשאי לומר בקול רם, וזה שפירש"י וענית ואמרת בקול רם, וקשה הלא לפי הגמרא הנ"ל אסור להגביה קולו בתפלתו, לכן אמר "ארמי אובד אבי", ומשום הכי מותר להגביה את הקול כנזכר לעיל.

(הגה"ק רבי העשיל מקראקא)

וענית ואמרת לפני ה' אלקיך (כ"ו - ה')

יש בזה רמז, שקודם שיהודי הולך להתפלל לפני הש"ת, צריך שישפיל את עצמו כעני ואביון, ויגש בהכנעה לתפילה, כמ"ש (תהלים ק"ב) "תפילה לעני כי יעטוף", עני היינו עני בדעת. וזה "וענית ואמרת" קודם תהיה בעיניך כעני, ואז "ואמרת" - תתפלל לפני ה' אלקיך

(תפארת שלמה - ראדומסק)

ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה' וגו' (כ"ו - י')

מובא במשנה (בכורים פרק ג' משנה א') כיצד מפרישים בכורים, יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה, אשכול שביכר, רמון שביכר, קושרו בגמי ואומר: "הרי אלו בכורים". ויש להבין, למה מציינת המשנה שהאדם קושר את הפרי הראשון שראה בשדה דוקא בגמי, ואם קשר אותו בחוט של פשתן או כותנה לא יצא ידי חובתו? ויש לתרץ כי עיקר מצות הביכורים היא כדי שהאדם יזכור את הבורא יתברך, שכן כאשר האדם עיבד את שדהו ועתה הצמיח פירות משובחים, עלול הוא לטעות ולהתגאות שכוחו ועוצם ידו הביאו לו את החיל הזה, משום כך מצווה התורה עליו, שאת הפרי הראשון והמשובח יביא ויניח לפני ה' כדי שיזכור היטב מי הוא הנותן לו כח ופרנסה. ולכן נאמר במשנה שיקשור את הפרי ב"גמי" דוקא, משום ש"גמי" הוא ראשי תיבות "גדולים מעשי ה'".

(הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א)

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך (כ"ו - י"א)

"ושמחת בכל הטוב", יש לפרש, ע"ד מאמר חז"ל אין טוב אלא תורה, אם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת בתוכה את כל הטובות שבעולם.

(אור החיים הק' זיע"א)

וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב (כ"ז - ח')

וברש"י: באר היטב, בשבעים לשון. ויש להבין הטעם למה כתב בשבעים לשון. ויש לתרץ ע"פ מה שכתב רש"י בריש בראשית, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים, שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גויים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר יקר בעיניו ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, עכ"ל. ובפשטות מכיון שישראל קבלו התורה לכן נתן הקב"ה את הארץ לישראל. וע"כ ציוה הקב"ה לישראל להקים אבנים ולכתוב עליהם התורה בשבעים לשון בבואם לארץ, כדי להראות לכל האומות, שלכן קיבלו בני ישראל את הארץ ולא אומות העולם, מאחר שהם לא קיבלו את התורה, ורק ישראל הם שקיבלו את התורה.

(קדושת לוי)

פניני אלול

תניא היה ר"מ אומר גדולה תשובה שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לו וכל העולם כולו שנאמר "ארפא משובתם" וכו' (יומא פו:).

יבואר ע"פ המחלוקת שבין בני ישראל לאביהם שבשמים, שהשי"ת עומד וקורא לנו שובו אלי ואשובה אליכם, וכנגדו טוענים בני ישראל, השיבנו ה' אליך ונשובה, ועפ"ז יאמר שבשביל יחיד ששב יחיד רומז על הקב"ה שהוא אחד יחיד ומיוחד, שצריך שיעשה תשובה, ומהי תשובתו, שמוחל לכל העולם כולו, וזהו שסיים הכתוב ואמר ארפא משובתם, שצריך הקב"ה לכפר לנו על כל חטאינו ואז נהיה נקיים מכל רבב בלא חטא ועוון, ונוכל לחזור בתשובה שלימה מאהבה.

(הרה"ק מוהרא"ז מקרעטשניף זיע"א)